

Kedves Testvérek!

ÁRPÁDHÁZI SZENT ERZSÉBET

*1207. Sárospatak +Marburg, 1231. november 17.

Mindnyájunk életében vannak olyan kedves személyek, akik közel állnak hozzánk. Néhányan közülük már Isten karjaiban vannak, mások még velünk együtt járnak az élet útjait: szüleink, rokonaink, tanáraink, akik jót tettek velünk, vagy akiken mi segítettünk. Ők azok, akikre mindig számíthatunk.

Az is fontos, hogy keresztény életünkben is legyenek társaink, segítők. Gondolok itt lelki vezetőnkre, a gyóntatóinkra, akikkel megosztjuk hitbeli tapasztalatainkat. Kell, hogy legyenek olyan szentek, akiket szinte családtagoknak érzünk, hiszen az imádság és a közbenjárás által közel vannak hozzánk, de azért is, mert igyekszünk követni Őket. Amikor most Árpádházi Szent Erzsébetre emlékezünk, igyekezzünk megismerni őt, mert hiteles vezetőnk lehet a keresztény életben. Ki volt ő igazában? Mit tudunk róla?

Atyja II. András vagy Endre magyar király, anyja a merániai Gertrúd volt, - Bánk bánból ismerjük Gertrúdot, akit az összeesküvésben megölnék. Erzsébet valószínű Sárospatakon született. Szülei bár számos hibájuk és sok fogyatékoságuk ellenében, is készségesen követték Isten parancsát. Így gyermekeiket vallásosan nevelték. Erzsébetet négy éves korában eljegyezték türingiai kormányzó gróf fiával, Hermannal. A kis menyasszony fényes kísérettel és kincstárnyi hozománnyal érkezett a wartburgi várba. Német környezetben akarták nevelni, hogy jól elsajátíthassa új hazájának minden szokását.

A hagyomány szerint a kis Erzsébet jósága és kedvessége hamarosan megnyerte a vár népét. Hermán meghal, és testvére Lajos lesz a férjjelölt, akit szívből megszeret. Leendő anyós, Zsófia asszony ellenben egyre növekvő rosszállással figyelte a gyermek fejlődését, mert szokásaival nem tudott egyetérteni. Nemcsak apró, túlzásnak minősített vallási gyakorlatai zavarták, hanem az is, hogy teljes természetességgel, magával egyenrangú társnak tekintette a legegyszerűbb gyermekeket is. Milyen jó lenne ma is!

Erzsébet nem vette át az udvari élet előírt formáit: nem volt hajlandó megtanulni a nők számára akkor kötelező tipegő járást, s ráadásul minden körtáncnál jobban szerette a vad lovaglást. Ezzel egyébként az egész udvar megütközését is kiváltotta. Lajos védelmébe veszi az áskálódásokkal szemben, és aránylag korai házassággal - 14 éves Erzsébet ekkor – lesz a vár úrnője.

A fiatalok boldogsága teljes volt. Erzsébet teljes szívével átadta magát férjének, akihez a szeretet és szerelem sokkal erősebb kötelékei fűzték, mint a szülők akarata, vagy az együtt töltött gyermekkor. Most már nyugodtan függetleníthette magát az akkori udvari etikettől. Ha férjét hazavárta, messzire elébe lovagolt, és viharos örömmel üdvözölte. Lajos pedig az udvari emberek megrökönyödésére egy asztalnál étkezett vele. Talán ma is követhetnék a családok!

Lajos az örgróf a felesége hatására nagyon megváltozott: a kortárs Caesarius lelkesen írja: „Alattvalói számára boldog idők következtek. Rablás, betörés és erőszakos cselekmények esetében nem volt tekintettel a személyre. A gyilkost, akár lovag, akár nemes, akár paraszt volt, úgy ítélte meg, ahogy megérdemelte". Ekkor már elindultak a legendák vagy valóságok!

Lajos távollétében Erzsébet befogadott a várba egy leprás beteget, sőt urának ágyába fektette, hogy állandóan mellette lehessen és szolgálhassa. Egy váratlan pillanatban hazatért a férje. Jelentették neki a történeteket, s Lajos szívében egy pillanatra borzadás és rosszállás ébredt. Mikor azonban belépett a szobába: „Isten, az Úr megnyitotta belső látásának szemét”, és meglátta a tulajdon ágyában a megfeszített Krisztust. „Lelkesen tekintett Erzsébetre, és így szólt: Erzsébet, édes nővérem! Ilyen vendéget igazán gyakran fektess az ágyamba!

Az 1225-ben – 18 éves Erzsébet - kitört éhínség idején férje teljes tekintélyével mögötte állt, amikor Erzsébet fölnyitotta a kamrákat és hombárokat, és szinte „kifosztva” a várat,

segített az éhezőkön. Lajos 1227-ben keresztes hadjáratra indult. Mintha sejtette volna a jövőt, Lajos ugyanis még útközben megbetegedett és meghalt. A hírt alig merték közölni Erzsébettel, s mikor megtudta, ezzel a kiáltással rohant végig a vár termein: „Jaj, Uram Istenem, most az egész világ meghalt számomra!” Ekkor már három gyermeke volt. Egy esztendő múlva hozták haza a türingiai lovagok Lajos holttestét. Erzsébet eléjük lovagolt, és fájdalommal telve borult a koporsóra, és így imádkozott: „Istenem, te tudod, mennyire szerettem az uramat. Odaadnám érte az egész világot, ha visszanyerhetném.

Lajos oltalma nélkül nem folytathatta tovább addigi életét, ezért egy óvatlan pillanatban, gyermekeivel együtt elhagyta a várat. A későbbi korokban, amikor már nem értették a szegénység utáni vágyat, amely Erzsébet szívében állandóan égett, menekülését úgy magyarázták, hogy „elűzték a várból”.

Erzsébetet többnyire rózsákkal a kötényében, kosarában ábrázolják. Ennek eredete az a legenda, mely szerint férje halála után Erzsébet továbbra is gondoskodott a szegényekről. Egy alkalommal kenyereket vitt gondozottjainak, mikor sógorával, Henrikkel találkozott. Annak kérdésére, hogy mit visz kosarában, Erzsébet tartva attól, hogy esetleg megtilthatják neki a jótékonykodást, így válaszolt: rózsákat. Mikor megmutatta, a kenyerek helyett illatos rózsák voltak kosarában. Megszégyenülve útjára kellett bocsátania Erzsébetet.

Özvegyi javaiból Erzsébet ispotályt rendezett be Marburgban. Attól a bizonyos nagypéntektől fogva ott szolgált a ferences harmadrend szürke ruhájában, mint betegápoló. Gyermekeiről szegényes élete miatt le kellett mondani, mert úgy látta, hogy így nem tud számukra megfelelő nevelést biztosítani. E döntésében bizonyára része volt annak is, hogy a szívét most már osztatlanul Istennek akarta adni. Az egyik napon megjelent nála egy magyar küldöttség, élén egy tekintélyes úrral. András király azért küldte őket, hogy vigyék haza Erzsébetet Magyarországra. Mikor végre rátaláltak, foltozott ruhában a rokka mellett ült. A küldöttséget vezető úr felkiáltott elkeseredésében: „Ki látott már királylányt rokkánál!”

1231 novemberében Erzsébet megbetegedett. Utolsó napjait gyermeki derű ragyogta be. Halálának híre megindította az egész tartományt. Szegényes, harmadrendi ruhájában ravatalozták föl az ispotály kápolnájában. Az emberek pedig seregestül jöttek, hogy utoljára láthassák jóságos anyjukat. Marburgban temették el, s már négy évvel halála után. Édesapja Endre király még élt, amikor 1235-ben szentté avatták.

Ez a fiatalon elhunyt királylány életét tragikusnak nevezhetnénk és vereségnek, mégis ma a magyar katolikus egyház szeretetszolgálat példaképeként tekintjük és megtaníthat, egy dologra, hogy amikor vesztesnek látszunk, akkor lehet, hogy Isten útján járhatunk. Ahogy a régi népi vers figyelmeztet:

A győztesnek mindig van egy terve,

A vesztesnek mindig van egy kifogása.

A győztes: Engedd, hogy segítsek neked!

A vesztes: Nem az én feladatomban.

A győztes minden problémára talál megoldást

A vesztes minden megoldásban talál egy problémát.

A győztes összehasonlítja teljesítményét céljaival,

A vesztes összehasonlítja teljesítményét a másikkal.

A győztes: Ez nehéz, de nem lehetetlen.

A vesztes: Ez lehetséges, de nehéz.

A győztes mindig része egy válasznak,

A vesztes, mindig része a kérdésnek.

GYŐZTES VAGY, VAGY VESZTES! Amen.